

Catefix helpt gemeente Oude IJsselstreek uit de brandharen

Catefix is een 100 procent natuurlijk bestrijdingsmiddel tegen overlast van de eikenprocessierups, dat in korte tijd zijn sporen heeft verdiend. Nu is het middel de testfase voorbij en is het moment daar om vol in te zetten op Catefix. De gemeente Oude IJsselstreek geeft alvast het goede voorbeeld. Zij gaat na de geslaagde proeven van vorig seizoen professioneel en structureel aan de slag. Boombeheerder Kristian Ebbers heeft Catefix omarmd en legt uit waarom.

Auteur: Emiel te Walvaart

Biologisch bestrijdingsmiddel succesvol tegen overlast eikenprocessierups

De gemeente Oude IJsselstreek zet sinds vorig jaar Catefix in ter bestrijding van de eikenprocessierups. De eerste ervaringen met het 100 procent biologische middel zijn zo positief, dat de gemeente het dit jaar grootschaliger en professioneler gaat toepassen.

Oplossing voor hardnekkige plaag

Kristian Ebbers is sinds drie jaar actief als boombeheerder bij de gemeente Oude IJsselstreek. Ook de bestrijding van de processierups hoort

daarbij. 'Toen ik in 2019 begon met deze taak, was het vrij heftig met de overlast van de processierups. Naar aanleiding daarvan ontstond bij ons het voornemen om in 2020 echt iets goeds neer te zetten. Er was twee jaar geleden een hausse aan nieuwe ontwikkelingen geweest, van knoflook tot gammastraling. Ik probeer bij de meeste nieuwe producten de werking ervan uit te zoeken, want je hebt met een hardnekkige plaag te maken waarvoor je een goede oplossing wilt vinden.'

Een nieuwsbrief met een artikel over Catefix wekte op een gegeven moment de interesse van Ebbers. 'Dat middel zag er veelbelovend uit. Het is een natuurlijk middel, je spuit het erop en erin en je hoeft in theorie niet terug te komen. Samen met een collega besloot ik om Catefix eens te testen. Vorig jaar, vanaf eind mei tot augustus, hebben we het intensief uitgetest aan de hand van meldingen van nesten.' Die meldingen komen op één punt binnen bij de gemeente en Ebbers neemt die in behande-

ling. Zijn collega checkt vervolgens de gemelde plek. De gebruikelijke handelwijze is dan dat de boombeheerder besluit een bestrijder met een hoogwerker in te schakelen, die het nest gaat wegzuigen. 'Maar vorig jaar ontdekten we dat Catefix met behulp van een lagedrukspuit tot op zekere hoogte op (en in) het nest kan worden gespoten. Dat houdt in dat je de melding hebt opgelost, want de rups wordt gefixeerd, kan geen voedsel meer gaan zoeken en gaat vervolgens binnen een paar dagen dood. Bovendien komen er geen brandharen meer vrij. Het nest lost eigenlijk op. We hoefden voor die boom geen aannemer meer langs te sturen om het nest op te ruimen. Dat scheelde heel veel tijd en geld, waarvoor we een aannemer op een andere plek konden inzetten. De efficiëntie is zo veel hoger; mogelijk kunnen we de helft van de meldingen oplossen met de inzet van Catefix.'

'De inzet van Catefix scheelt heel veel tijd en geld, waarvoor we een aannemer op een andere plek kunnen inzetten'

Machinale behandeling

Ebbers erkent dat je met een handpomp maximaal 3 meter hoog in de boom kunt komen. De nesten hoger in de bomen moeten dus nog met behulp van een hoogwerker worden leeggezogen. 'Maar we hebben een ander handig apparaat aangeschaft, een pomp met een lans van ruim 5 meter, zodat we Catefix ook hoger in de boom kunnen aanbrengen. Zo kunnen we nog meer meldingen oplossen. Deze machine gaan we dit seizoen testen, in samenwerking met Catefix, die het apparaat wil doorontwikkelen tot Catpro-1. De resultaten zien er na onze eerdere ervaringen positief uit. We sturen nu een buitendienstmedewerker naar een melding; die kan het probleem meteen ter plekke oplossen.'

Catpro-1

Dit jaar gaat de gemeente Oude IJsselstreek machinaal aan de slag met Catefix. Daarvoor is een machine gekocht, die de leverancier van Catefix gaat doorontwikkelen tot Catpro-1. De Catpro-1 is speciaal ontwikkeld om Catefix op een efficiënte wijze aan te brengen op en in het eikenprocessierupsennest. De machine is voorzien van een lans van 5,70 meter. Door de handige accu's aan boord is de machine ook zonder externe stroomvoorziening inzetbaar. De Catpro-1 behandelt zonder problemen vijftig nesten in tweeënhalf uur tijd.

Catefix is gemaakt van hernieuwbare, plantaardige grondstoffen

Het bedrijf Catefix (wat staat voor *caterpillar fixation*) is vorig jaar maart opgericht door Maurice van Gaalen en Merijn Kluijtmans. Het product Catefix2020 is in 2019 ontwikkeld door Toriel BV uit Apeldoorn. Gezamenlijk signaleerde men een gat in de markt wat betreft effectieve, duurzame bestrijding van de overlast door de eikenprocessierups. De gedachte was: een nieuw bedrijf, een nieuw product en een nieuw merk. Catefix is gemaakt van hernieuwbare, plantaardige grondstoffen, dus helemaal op natuurlijke basis, aldus het bedrijf. Het uitgangspunt is dat het nest moet blijven zitten. Met andere woorden: Catefix komt uit de natuur en gaat uiteindelijk terug naar de natuur.

Het product Catefix belooft een duurzame oplossing te zijn in de strijd tegen de processierups. Nesten worden met Catefix gefixeerd, waarmee direct de overlast van brandharen wordt weggenomen. Los daarvan voorkomt het een verdere uitbreiding van de rupsenpopulatie. Bijkomende voordelen zijn dat de eiken niet meer worden kaalgevreten en dat kinderen veilig buiten kunnen spelen.

Catefix is effectief, gemakkelijk en snel aan te brengen en volledig afbreekbaar. Het gefixeerde en behandelde nest kan blijven zitten. Het middel biedt volgens het bedrijf een efficiënte en schaalbare oplossing, die kan worden uitgevoerd door elke professionele hovenier of boomverzorger.

Catefix is vorig jaar begonnen op de Nederlandse markt en levert inmiddels onder meer aan Duitsland, België, Frankrijk, Spanje, Oostenrijk en Zwitserland. In al deze landen werkt Catefix samen met distributeurs. Vooral bij de oosterburen wordt nu een sterke marktpositie ingenomen. In ons land is Poel Bosbouw een grote dealer van Catefix, die ook de bijbehorende apparatuur te koop heeft.

‘Het grote voordeel is dat veel natuurlijke vijanden nog steeds gebruikmaken van het nest dat is gefixeerd, zoals vogels die de rupsen opeten’

Kristian Ebbers

gemeente Oude IJsselstreek

Afgelopen jaar heeft de gemeente het resultaat van de behandeling van processierupsnesten met Catefix intensief geëvalueerd. ‘We hebben gekeken wat er met het nest en de boombast erachter gebeurt. Het nest wordt steeds een stukje kleiner en uiteindelijk blijft er maar heel weinig van over. Het grote voordeel is dat veel natuurlijke vijanden nog steeds gebruikmaken van het nest dat is gefixeerd, zoals vogels die de rupsen opeten. Dat is ideaal!’

Dat wil volgens Ebbers nog niet zeggen dat binnenkort 100 procent van alle processierupsmeldingen met Catefix wordt gefixt. ‘We hebben als gemeente te maken met de volksgezondheid en moeten goede afwegingen maken. Je kunt niet zomaar alle preventieve behandelingen stopzetten of nesten niet meer wegzuigen. Op sommige plaatsen blijven we overlast houden. Maar door de preventieve behandelingen op de juiste plekken terug te schroeven en daar met Catefix aan de slag te gaan, hopen we in de toekomst de hoeveelheid preventieve middelen flink te kunnen terugdringen.’

Proeffase voorbij

Ebbers benadrukt de voordelen van Catefix nog maar even. ‘Het middel is volledig biologisch afbreekbaar. Natuurlijke vijanden kunnen nog steeds profiteren van het nest en de rupsen. Bovendien hoeven we niet terug te keren bij een melding. Ook hoeft er geen extra mankracht te worden ingezet in de gedaante van een aannemer. En de lijnen zijn korter.’ De gemeente Oude IJsselstreek is de proeffase inmiddels voorbij en zet Catefix steeds meer

structureel in, mede met behulp van het nieuwe apparaat, waardoor ook hogere nesten bereikbaar zijn zonder hoogwerker.

De boombeheerder van Oude IJsselstreek werpt zich op als een echte pleitbezorger voor Catefix en beveelt het aan bij andere gemeentes. ‘Het middel is redelijk eenvoudig toe te passen. Je hoeft alleen maar het product Catefix aan te schaffen. Met een handdrukpompje kun je al aan de slag. Buitendienstmedewerkers kunnen het zonder problemen gebruiken. Als je mensen in de wijk aan het werk hebt, geef je een handpomp en Catefix mee; dan kan een deel van de meldingen al worden opgelost. Er blijft natuurlijk altijd kans op contact met brandharen, dus we gebruiken wel beschermende werkkleding.’

Nesten opgevreten door natuur

Maurice van Gaalen, mede-eigenaar van Catefix, vertelt over het procedé van het middel. ‘In het L3- of L4-stadium worden de haartjes irritant voor de mens. Op dat moment spuit je Catefix op het nest, waardoor het nest wordt gefixeerd. Het hele nest kleeft aan elkaar en wordt hard. Het materiaal blijft niet plakken. Het is ook geen lijmband; die is nogal negatief in het nieuws.’ Na onderzoek door de gemeente Apeldoorn, Poel Bosbouw (in de persoon van Lars Rodrigues) en de Universiteit Wageningen blijkt de helft van de zestig behandelde nesten te zijn ‘opgevreten’ door de natuur. ‘Hoe mooi is dat? Anders moeten we het nestmateriaal er met de stofzuiger uit zuigen en in een speciale zak deponeren, waarna het naar een van de vier aangewezen verbrandingsovens in Nederland gaat. Wat een gesjouw is dat. De meeste bestrij-

ders slaan het materiaal uit de nesten overigens op hun eigen terrein in vaten op, want je kunt en mag er niets mee.’

Van Gaalen hanteert het volgende motto: laat de natuur de natuur, je kent het product, het komt uit de natuur. ‘Je brengt Catefix op en in het nest en vervolgens is de overlast meteen verdwenen. Daar gaat het toch om. Niemand haat de rups; we willen alleen geen last hebben van die vervelende brandhaartjes. Je hoeft het nest ook niet meer weg te halen. Bovendien is het gezond voor vogels, onder meer door de glucose die Catefix bevat. Het nest blijft gewoon op zijn plaats zitten en valt niet uit de boom.’ Nu het goede resultaat van fixering is vastgesteld, vindt er dit jaar een vervolgonderzoek plaats naar de overblijfselen van het nest na een jaar. Dit gebeurt in samenwerking met Lars Rodrigues van Poel Bosbouw en een derde partij. ‘We willen graag weten wat er nu verder gebeurt. We hebben namelijk gemerkt dat er geen brandhaar te vinden was in een aantal nesten dat niet door vogels was bezocht. Volgens deskundigen blijft een haartje wel zeven jaar in leven, maar dan wel op de grond of in de lucht. Blijkbaar treedt er na behandeling met Catefix een soort composteringseffect op en doet de natuur zijn werk. Als dit kan worden bewezen, is het probleem eigenlijk opgelost. Dan heb je echt wat in handen. Dit gaan we dus in stap 2 onderzoeken.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!